

De Verlosser van de pandemie?

Portret Karl Lauterbach, Duitslands meest besproken minister

Achtergrond - 16 december 2021 - Auteur: Merlijn Schoonenboom

"*Wir schaffen das*": ineens klinkt hij weer, die meest omstreden zin uit de regeringsperiode van Angela Merkel. Hij komt uit de mond van Karl Lauterbach (SPD), bij zijn eerste toespraak als nieuwe minister van Gezondheid: "Je zou het eigenlijk niet moeten zeggen", zegt hij, "maar ik gelóóf het niet alleen, ik wéét dat het ons gaat lukken."

Luid gelach van de coalitiegenoten, dan applaus; een klein glimlachje speelt om Lauterbachs smalle lippen, hij doet zijn mondkapje weer voor en gaat zitten. Vlamme toespraken heeft de gepromoveerde arts en gezondheidsdeskundige vaak gehouden, sinds hij in 2005 voor de SPD in het parlement zit. Maar nu, als nieuwe minister in de coronapandemie, is alles anders.

De verwachtingen zijn hoog, hoger dan bij welke minister van de nieuwe coalitie tussen SPD, Groenen en FDP dan ook. Bondskanselier Olaf Scholz (SPD) voegde het bij de bekendmaking van Lauterbachs benoeming er zelf nog even fijntjes aan toe: "De meeste burgers van dit land wensen zich dat de volgende minister van Gezondheid vakkundig is, dat hij het echt goed kan, en dat hij Karl Lauterbach heet."

'Karl der Große', Karel de Grote - zo luidt de titel van een techno-song, die al maanden voor de verkiezingen Lauterbach bezong. Voor Nederlandse begrippen kan deze status van publieksheld verrassend overkomen: de 58-jarige Lauterbach oogt houtherig, hij heeft een lijzige stem, en ziet er uit als een geleerde uit een jongensboek uit de jaren vijftig.

Lauterbach is met zijn vlinderdasjes en hangende haarscheiding niet alleen qua stijl het tegendeel van de Nederlandse minister Hugo de Jonge, met zijn kleurige schoeisel en designerpakken. Zijn boodschap is al net zo tegengesteld: terwijl De Jonge telkens weer heeft herhaald dat het allemaal snel goed zou komen met die coronapandemie, voorspelde Lauterbach consequent dat het ergste nog moest komen - en pleitte voor de strengst mogelijke maatregelen.

Talkshows

Het huidige politieke succes van Lauterbach zou zonder corona niet voorstelbaar zijn geweest. Zeker, Lauterbach is al jaren een van de meest bekende

parlementariërs in Duitsland. Zijn uitgesproken opvattingen over de hervorming van de gezondheidszorg maakten hem geschikt voor de politieke talkshows, zijn droge humor en markante verschijning maakte hem een geliefde gast in amusementsprogramma's. Maar politiek gezien was zijn toekomst helemaal niet zo rooskleurig. Toen Lauterbach zich in 2019 voor het partijvoorzitterschap van de SPD verkiesbaar stelde, maakte hij geen enkele kans; zijn wens ooit minister van Gezondheid te worden, leek onvervulbaar.

Bijna dagelijks mocht Lauterbach in talkshows als 'Anne Will' of 'Markus Lanz' met ernstige blik de nieuwste studies citeren

Toen kwam de coronapandemie, en Lauterbach, die ooit directeur van het Keulse instituut voor Gezondheidseconomie en Klinische Epidemiologie was geweest, groeide uit tot de 'opper-waarschuwer van de Duitsers', zoals Der Spiegel het omschrijft - de politieke variant van de gezaghebbende viroloog Christian Drosten. Bijna dagelijks mocht Lauterbach in talkshows als 'Anne Will' of 'Markus Lanz' met ernstige blik de nieuwste studies citeren. Hoe dramatischer de berichtgeving werd, des te vaker kwam Lauterbach in beeld. Als Lauterbach iets zei, was het nieuws; als de toenmalige CDU-minister Jens Spahn het zei, leek het al te laat.

Er is geen treffender beeld van Lauterbachs imago dan de [foto van de voltallige SPD-fractie](#) na de verkiezingswinst, kort voor de vierde golf. Daarop staan de rond de 200 SPD-Bondsdagleden bij elkaar, lachend en juichend voor de camera. Alleen Lauterbachs mond is niet te zien, want hij staat als enige met een mondkapje op de foto. De foto werd in alle media becommentarieerd; zijn rol als consequente waarschuwendende instantie werd weer eens bevestigd.

Wetenschappelijk advies

Met zijn pleidooi voor voorzichtigheid past Lauterbach goed bij de stemming van een groot deel van de Duitse bevolking. Maar onomstreden is de nieuwe minister allerminst. Op de sociale netwerken is de lijst van hatelijke commentaren lang (#lauterbachluegt). Hij wordt er niet alleen bespot als 'crisisprofeet', er zijn ook oproepen tot moord geweest. Vanwege zijn strenge voorkeuren geldt Lauterbach in de kringen van de zogeheten Querdenker-beweging als de personificatie van de 'coronadictatuur'. Al maanden wordt Lauterbach door bodyguards bewaakt.

In de kringen van de zogeheten Querdenker-beweging geldt Lauterbach als de personificatie van de 'coronadictatuur'. Al maanden wordt hij bewaakt

Zelf maakte de minister na zijn benoeming direct duidelijk; hij zal niets aan zijn opvattingen veranderen. Er werd direct een nieuwe coronacommissie van

negentien wetenschappers ingesteld. Hun adviezen zullen de 'basis voor het beleid worden', aldus Lauterbach. Hoewel ook de bekende viroloog Hendrik Streeck lid van deze commissie is, die eerder een minder 'streng' beleid voorstaat, zit het merendeel van de deskundigen meer op de lijn van Christian Drosten, aldus Der Spiegel - en daarmee ook op die van Lauterbach.

Spanningen in de coalitie

Maar met Lauterbach komen ook mogelijke spanningen de nieuwe regering binnen. Diverse Duitse media wijzen erop dat de nieuwe bondskanselier Scholz weinig sympathie voor Lauterbach zou koesteren. Binnen de SPD geldt hij te veel als een eenling, die te weinig partijdiscipline zou hebben, te veel 'ego' in plaats van teamspeler. En: hij is wel een 'kenner, maar is hij ook een kunner?', zoals Der Spiegel de scepsis over talkshowgast Lauterbach samenvat.

'Hij is wel een kenner, maar is hij ook een kunner?'

Bij de liberale coalitiepartner FDP is de strikte koers van Lauterbach omstreden. De nieuwe bondsregering heeft weliswaar gezamenlijk de knoop doorgehakt over de gedeeltelijke vaccinatieplicht. Die zal vanaf maart gelden voor specifieke beroepen, zoals de zorg. Maar als het aan Lauterbach ligt, komt er ook een algemene vaccinatieplicht. Hoe omstreden dat thema binnen de nieuwe regering is, blijkt uit een recente [petitie van twintig FDP-leden](#) tegen deze plicht.

Of Lauterbach inderdaad tot de 'Verlosser' zal uitgroeien, is afwachten. Een ding is zeker: ook als minister zal zijn carrière nauw verbonden zijn met het verloop van de pandemie.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/47498/de-verlosser-van-de-pandemie>